

15.12.2017

Kehys ry:n näkemykset viestintä- ja globaalikasvatustuen (VGK) siirtämisestä Opetushallituksen hallinnoitavaksi

Kehitysyhteistyöjärjestöjen EU-yhdistys Kehys ry haluaa kiittää mahdollisuudesta välittää näkemyksiään viestintä- ja globaalikasvatustuen (VGK) siirtämisestä Opetushallituksen hallinnoitavaksi.

Teknisesti ottaen voi tuntua siltä, että kyseessä on vain yksi rahoitusinstrumentti, jolle haetaan hallinnollisesti tehokkainta tapaa toteuttaa sitä. Käytännössä VGK-tuki on kuitenkin se lippulaiva, joka kattaa suurimman osan suomalaisten järjestöjen työn tukemisesta ja panostuksesta YK:n kestävän kehityksen tavoitteen 4.7.:n * toteutukseen.

YK:ssa sovitut kestävän kehityksen tavoitteet velvoittavat jokaista jäsenmaata toimeenpanemaan tavoitteet ja osana tavoitteita uudistamaan myös kansallista terminologiaa vastaamaan sitä. Global citizenship education eli globaali kansalaiskasvatus pyrkii voimaannuttamaan ihmisiä toimimaan aktiivisesti globaalien haasteiden ratkaisemiseksi sekä rauhallisemman, suvaitsevamman, osallistavamman ja turvallisemman maailman rakentamiseksi.

Toivomme, että VGK-tuen muutoksia valmistellessa kiinnitetään huomiota seuraaviin seikkoihin ja olemme mielellämme antamassa panostamme asioiden edelleen kehittämiseen:

1. Kansallisen kestävän kehityksen koulutuksen ja kasvatuksen linjausten valmistelu

Opetus- ja kulttuuriministeri Grahn-Laasosen kanssa käytyjen poikkihallinnollisten keskustelujen myötä on Suomessa käynnistymässä myös kansainvälisesti verrattuna poikkeuksellisen hieno mahdollisuus rakentaa kansallinen kestävän kehityksen kasvatuksen strategia. Tämä parhaimmillaan toisi yhteen sekä kaikki relevantit toimijat niin valtionhallinnosta, tutkijatahoilta, yrityksistä kuin kansalaisjärjestöistäkin ja vahvistaisi kokonaisuutena Suomessa tapahtuvaa osallistavaa ja osaamista vahvistavaa kestävästä kehityksestä edistävää toimintaa. Tämä työ käynnistyy alkuvuodesta 2018.

Laaja-alainen näkemys siitä, että kasvatus ja koulutus ei tapahdu vain opetussektorilla, on ainoa keino saada laajemmat joukot innostumaan kestävästä kehityksestä, löytää omat tapansa oppia, innostua asiasta ja siten saada aikaan myös laajempaa vaikuttavuutta. Agenda2030:n periaatteet lähtevät siitä, että tarvitaan kumppanuuksia, erilaisten toimijoiden osaamista, yhteistyötä ja uusia ratkaisuja monimutkaisten asioiden ratkaisemiseksi.

Koska tämä laaja-alainen prosessi on vasta käynnistymässä, ei ole viisasta millään toimialalla tehdä nopeita muutoksia. Kun yhteinen näkemys alkaa hahmottua tarkempana, selkenee sen jälkeen myös eri toimijoiden roolit tarkemmin ja prosessin aikana varmasti syntyy uusia, luovia tapoja pohtia ylipäättänsä koko valtion budjetista rahoitettavien järjestöjärjestöjen mekaniikka. Yksi vaihtoehto voisi olla, että ne kerätään kaikki yhteen samaan paikkaan. Tästä syystä nyt suunnitteilla oleva UM:n VGK-tuen siirto mahdollisesti vain opetushallituksen toteuttamaksi ei ole hyvä ratkaisu ottaen huomioon sekä aikataulun että rajaamisen vain kapealla sektorilla toimimiseen.

2. EU:n rahoittama globaalikasvatus ja kehitysviestintä

Komissiolla on käytössä yksi rahoituslinja (*Development Education and Awareness Raising, DEAR*), joka rahoittaa kansalaisjärjestöjen ja paikallisviranomaisten tekemää kehitysviestintää, globaalikasvatusta ja

vaikuttamistyötä. DEAR-ohjelman tarkoituksena on täydentää kansallisella tasolla tehtävää työtä tukemalla hankkeita, joilla on selvä eurooppalainen ulottuvuus ja lisäarvo. EU-tason kautta saatavan rahoituksen tarkoituksena on vahvistaa EU-tason työtä, verkottaa järjestöjä EU-tasolla ja jakaa parhaita käytäntöjä ja innovatiivisia toimintatapoja EU-maiden välillä. Kehityspolitiikka on jaettava toimivaltaa eikä EU:n rahoittaman kehitysyhteistyön tarkoitus ole korvata jäsenmaiden kansallista työtä tai rahoitusta. Tällä ei siis voida ajatella korvaavan VGK-tukea.

3. Viestintäaspekti

Nyt olemassa olevassa rahoitusinstrumentissa on kaksi elementtiä mukana: viestintä ja globaalikasvatus. Ulkoisen viestinnän tarve kasvaa jatkuvasti. Sen rooli on tärkeämpi kuin koskaan lisätä ihmisten kykyä erottaa vääriä väitteitä oikeista, arvioida jatkuva tiedontulvaa ja saada työkaluja hahmottaa maailmaa. Puhumattakaan siitä, että erityisesti suomalaisessa kontekstissa kaikki mediatoimistot ovat vähentäneet resursseja seurata ja uutisoida erityisesti Euroopan ulkopuolisesta maailmasta.

Siksi esitämme, että koko VGK-tukeen käytössä olevasta rahamäärästä puolet siirretään viestintätukeen, joka annetaan KEO:n viestintäyksikön hallinnoitavaksi. Näin taataan tuki tärkeälle viestintätyölle, saadaan yksikön asiantuntemus käyttöön ja mahdollistetaan edelleen globaalien kysymysten viestintä myös kansalaisjärjestöjen voimin.

4. UM:n rahoitusinstrumentit kokonaisuutena

UM:n käytössä on lukuisia erilaisia rahoitusinstrumentteja eri toimijaryhmille. Niiden käyttötarkoitukset ja haku- ja myöntötavat ovat hyvin erilaisia. Olisi tarkoituksenmukaista, että koko UM:n osalta selkeytettäisiin rahoitushakujen käytänteitä, parannettaisiin niiden läpinäkyvyyttä, arvioitaisiin instrumentit ja kehitettäisiin niitä suositusten perusteella sekä noudatettaisiin selkeästi ääneen lausuttuja hakukriteerejä. Tämä parantaisi tulosten laatua ja lisäisi vaikuttavuutta sekä edistäisi tehokkaampaa ja hyvää hallintoa.

Yhden rahoitusinstrumentin muuttamisella koko järjestelmä ei kehity.

*4.7 tavoite: Varmistaa vuoteen 2030 mennessä, että kaikki oppijat saavat kestävä kehityksen edistämiseen tarvittavat tiedot ja taidot esimerkiksi kestävä kehitys ja kestäviä elämäntapoja, ihmisoikeuksia, sukupuolten tasa-arvoa, rauhan ja väkivallattomuuden kulttuurin edistämistä, maailmankansalaisuutta, kulttuurien monimuotoisuuden sekä kulttuurin osuutta kestävässä kehityksessä arvostavan koulutuksen kautta.

Lisätietoja pääsihteeri Rilli Lappalainen rilli.lappalainen@kehys.fi